

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Sžr/166/2012
Identifikačné číslo spisu: 2012200300
Dátum vydania rozhodnutia: 29.10.2013
Meno a priezvisko: JUDr., Ing. Miroslav Gavalec
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2013:2012200300.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: JUDr. E. C., X., bytom X., XXX XX L., zast. JUDr. Petrom Tóthom, advokátom so sídlom advokátskej kancelárie Bartošková č. 7, 831 04 Bratislava, proti žalovanému: Okresný úrad Trnava, so sídlom Kollárova č. 8, Trnava (pôvodne Správa katastra Trnava s adresou Vajanského č. 2, Trnava), o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu sp. zn. Z 567/12 zo dňa 22.3.2012 pod č. zmeny 1394/12, o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave č. k. 14S/52/2012-94 zo dňa 1. októbra 2012, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Trnave č. k. 14S/52/2012-94 zo dňa 1. októbra 2012 r u š í a v e c m u v r a c i a na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

I.

1. Krajský súd v Trnave napadnutým uznesením zastavil konanie pre nedostatok podmienky konania v zmysle § 104 ods. 1 O.s.p., a to vzhľadom na to, že vykonanie záznamu v súlade s § 36a zákona č. 162/1995 Z.z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej na účely uznesenia len „zák. č. 162/1995 Z.z.“) nie je rozhodnutím v zmysle § 244 ods. 3 O.s.p., a preto nie je daná právomoc súdu v správnom súdnictve.

Uviedol, že ako už judikoval Najvyšší súd Slovenskej republiky, vykonaním zápisu vlastníckeho alebo iného vecného práva záznamom do katastra nehnuteľností nevznikajú, nemenia sa ani nezrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb.

2. Podľa krajského súdu žalovaný teda vo veci nevydal rozhodnutie a ani to nebolo jeho povinnosťou, keďže na vykonanie záznamu sa nevzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní a zák. č. 162/1995 Z.z. a ani iný zákon resp. všeobecne záväzný právny predpis takúto povinnosť žalovanému neukladá. Záznam plní len evidenčnú funkciu a nemá vplyv na vznik, zmenu ani zánik práva k nehnuteľnostiam.

3. Proti tomu uzneseniu podal žalobca včas odvolanie, v ktorom žiadal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil rozhodnutie krajského súdu a zaviazal krajský súd vo veci konať a rozhodnúť a aby svojím rozhodnutím nariadil odstránenie nezákonného zásahu Správy katastra Trnava vykonaným postupom Z 567/12 v spojení s 1394/2012 do vlastníckych práv navrhovateľa.

Zotrval na dôvodoch uvedených v návrhu a listinných dôkazoch obsiahnutých v spise.

4. Žalobca ďalej uviedol, že zo strany Správy katastra Trnava došlo k zhabaniu vlastníctva nehnuteľností žalobcu a podľa krajského súdu tak došlo bez rozhodnutia a len evidenčným úkonom. Došlo teda k dvojnásobnému prelomeniu ústavnej zásahy o právnych následkoch právoplatných a vykonateľných rozhodnutí s prihliadnutím k rozhodnutiam o vklade, ktorým žalobca v súlade s právnymi normami Slovenskej republiky nadobudol vlastníctvo k nehnuteľnostiam.

5. Rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktoré rozsudok krajského súdu zo dňa 26.01.2011 sp. zn. 24S/13/2010 zmenilo tak, že rozhodnutie Správy katastra Trnava zo dňa 3.4.2009 ruší a vec sa mu vracia na ďalšie konanie, to podľa žalobcu rozhodovalo o vklade, ktorý s vlastníctvom žalobcu nemá nič spoločné a týka sa vzťahu medzi inými účastníkmi zmluvného vzťahu.

Ide o správne a procesné rozhodnutie a nie o rozhodnutie o vecnom práve.

6. Podľa žalobcu mal byť vymazaný z listu vlastníctva bez rozhodnutia príslušného súdu a nezákonným spôsobom. Konanie správy katastra je preto podľa žalobcu absurdné a protiústavné a žalobca má mať možnosť chrániť svoje práva.

7. Žiada preto, aby konanie odporcu a jeho zásah boli súdom zrušené, vec bola vrátená na nové prejednanie a aby bolo správe katastra nariadené odstrániť protiprávny stav a uviesť zápis na predmetnom LV do pôvodného stavu pred protiprávnym výmazom jeho osoby z listu vlastníctva.

V súvislosti s uvedeným žalobca zdôraznil, že rozhodovať o zániku vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností prináleží len súdu. Je potrebné rešpektovať zásadu nezrušiteľnosti vlastníctva, ktorú garantuje Ústava Slovenskej republiky.

II.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „Najvyšší súd“) ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z.) dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné, nakoľko mu krajský súd odňal právo na súdny ochranu v zmysle čl. 46 ods. 2 ústavy. V tomto vidí Najvyšší súd naplnenie zrušovacieho dôvodu podľa § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p.

Podľa § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p. (1) Súd rozhodnutie zruší, len ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom,

9. V uvedenom konaní sú relevantné nasledujúce právne ustanovenia:

Podľa § 34 ods. 1 zák. č. 162/1995 Z.z. práva k nehnuteľnostiam uvedené v § 1 ods. 1, ktoré vznikli, zmenili sa alebo zanikli zo zákona, rozhodnutím štátneho orgánu, príklepom licitátora na verejnej dražbe, vydržaním, prírastkom a spracovaním, práva k nehnuteľnostiam osvedčené notárom, ako aj práva k nehnuteľnostiam vyplývajúce z nájomných zmlúv, zo zmlúv o prevode správy majetku štátu alebo z iných skutočností svedčiacich o zverení správy majetku obce alebo správy majetku vyššieho územného celku sa do katastra zapisujú záznamom, a to na základe verejných listín a iných listín. Záznamom sa zapisuje i zmena poradia záložných práv z dohody záložných veriteľov o poradí ich záložných práv rozhodujúcim na ich uspokojenie.

Podľa § 104 ods. 1 O.s.p. ak ide o taký nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

Podľa § 244 ods. 1 O.s.p. v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy.

Podľa § 244 ods. 3 O.s.p. rozhodnutiami správnych orgánov sa rozumejú rozhodnutia vydané nimi v správnom konaní, ako aj ďalšie rozhodnutia, ktoré zakladajú, menia alebo zrušujú oprávnenia a

povinnosti fyzických alebo právnických osôb alebo ktorými môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb priamo dotknuté. Postupom správneho orgánu sa rozumie aj jeho nečinnosť.

Podľa § 250d ods. 3 O.s.p. súd uznesením konanie zastaví, ak sa žaloba podala oneskorene, ak ju podala neoprávnená osoba, ak smeruje proti rozhodnutiu, ktoré nemôže byť predmetom preskúmania súdom, ak žalobca neodstránil vady žaloby, ktorých odstránenie súd nariadil a ktoré bránia vecnému vybaveniu žaloby, alebo ak žalobca nie je zastúpený podľa § 250a alebo ak žaloba bola vzatá späť (§ 250h ods. 2). Odvolanie proti uzneseniu je prípustné.

10. Zo spisu krajského súdu vyplýva, že žalobca podal žalobu proti záznamu Z 567/12 zo dňa 22.3.2012 vykonaného pod č. zmeny 1394/12, ktorým žalovaný podľa § 159a O.s.p. a § 51 ods. 2 zák. č. 162/1995 Z.z. vykonal výmaz vlastníckeho práva žalobcu k nehnuteľnostiam zapísaných na LV č. XXXX, XXXX.

11. Žalovaný tak urobil na základe rozsudku Najvyššieho súdu sp. zn. 1 Sžr/46/2011, ktorým Najvyšší súd zrušil rozhodnutie správy katastra o povolení vkladu vlastníckeho práva č. V 1055/09 do katastra nehnuteľností a vec jej vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie.

V danej veci išlo o súdny prieskum nadobudnutia vlastníckeho práva predchádzajúcim vlastníkom nehnuteľnosti. Je neprehliadnuteľné, že žalobca kupoval predmetné nehnuteľnosti v čase, kedy bola na predmetných listoch vlastníctva zapísaná poznámka o tomto konaní.

12. Je nepochybné, že vykonaním zápisu vlastníckeho práva alebo iného vecného práva záznamom do katastra nehnuteľností na jednej strane nevznikajú, nemenia sa ani nezrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb (bližšie viď rozhodnutie publikované pod č. R 96/1994). Samotný zápis záznamu do katastra nehnuteľností sa nevykonáva na základe rozhodnutia správneho orgánu, ktoré je predpokladané v zmysle § 244 ods. 3 O.s.p.

Avšak v správnom súdnictve sa neposkytuje iba súdna ochrana hmotným právam jednotlivcov v oblasti verejného práva, ale aj sa vykonáva prieskum zákonnosti postupu správneho orgánu bez ohľadu na to, či je zavŕšené vydaním rozhodnutia.

13. Práve tento moment zákonodarca zdôraznil prostredníctvom zrušovacieho dôvodu zakotveného v ustanovení § 250j ods. 2 písm. e) O.s.p. Váda v konaní bližšie vymedzená prostredníctvom ustanovenia § 250i ods. 3 O.s.p. sa týka predovšetkým postupu, t.j. správny súd je povinný z úradnej povinnosti preveriť zákonnosť postupu, napríklad vykonaného záznamu v katastrálnom konaní, pokiaľ sa vzťahuje na tento záznam klauzula obsiahnutá v čl. 46 ods. 2 ústavy.

14. Predovšetkým procesná stratégia ochrany práv jednotlivca je vecou dotknutého jednotlivca. Prostredníctvom svojho rozsudku sp. zn. 5 Sžf/89/2009 Najvyšší súd vyslovil:

„Ak sa jednotlivec domnieva, že vo svojich právach alebo povinnostiach konaním alebo rozhodnutím orgánu verejnej správy je jeho konštitutívnymi účinkami dotknutý tak, že nastal pre neho právne neúnosný stav, potom sám musí zväziť, ktoré zo spektra právnych prostriedkov ponúknutých mu právnym poriadkom, využije na nápravu tohto nežiaduceho stavu. Slovenský právny poriadok okrem súdnej ochrany prostredníctvom všeobecných súdov alebo Ústavného súdu Slovenskej republiky umožňuje jednotlivcom využiť aj mechanizmus sťažností na verejnú správu, petičného práva alebo špeciálnych podaní na orgány prokuratúry poprípade na iné kontrolné alebo dozorné orgány.

Je iba vecou jednotlivca, ktorý z týchto prostriedkov nápravy zvolí a z akého dôvodu. Na druhej strane si však musí byť vedomý tej skutočnosti, že súdna ochrana prostredníctvom správneho súdnictva je subsidiárna (predpokladá aktívnu starostlivosť účastníka alebo dotknutej osoby o okruh svojich práv a povinností napríklad prostredníctvom vyčerpania opravných prostriedkov v správnom konaní) a zasahuje „ex post“; a vo veľmi zriedkavom prípade ju možno využiť „a priori“ spôsobom ako nástroj právnej prevencie proti hrozbe zameranej na práva a povinnosti jednotlivca (napríklad prostredníctvom inštitútu odkladu vykonateľnosti rozhodnutia).“

15. V súvislosti s uvedeným Najvyšší súd odkazuje na svoju doterajšiu judikatúru (sp. zn. 5

Sžf/11/2009), že:

„Je pravdou, že článok 46 ods. 2 posledná veta Ústavy Slovenskej republiky modifikoval hranice súdneho prieskumu správnych rozhodnutí v prospech všetkých, ktoré sa týkajú základných práv a slobôd.“

Preto už aj v niekoľkých rozhodnutiach (napríklad sp. zn. 1 Sžr/13/2012, 1 Sžr/102/2012 alebo 10 Sžr/174/2011) vyslovil, že záznam vykonaný v katastrálnom konaní súdnemu prieskumu podlieha.

16. Ďalej Najvyšší súd dáva do pozornosti, že postup katastrálneho orgánu spočívajúcom vo vykonaní záznamu podľa § 34 zák. č. 162/1995 Z.z. (viď bod č. 9) viaže zákonodarca na splnenie striktných podmienok, pričom opúšťa vkladovú kombináciu založenú na dvoch fázach nadobúdania, t.j. titulus aquirendi a modus aquirendi.

Práve splnenie uvedených podmienok pri zázname týkajúcom sa vlastníckeho práva sú predmetom súdneho prieskumu vykonávaného v tomto prípade správnym súdom v zmysle ústavného imperatívu zakotveného v čl. 46 ods. 2 ústavy. Preto nie je možné každý záznam vyhodnotiť ako právno-aplikačný akt katastrálneho orgánu, ktorý je mimo prieskumnú právomoc v zmysle § 104 ods. 1 O.s.p.

17. Obdobne judikoval aj Najvyšší súd vo veci 1 Sžr/84/2012, keď vyslovil

„Najvyšší súd v tejto súvislosti neprehliadol ani to, že v zmysle § 34 ods. 3 zák. č. 162/1995 Z.z. sa na vykonanie záznamu nevzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní, avšak ústavný princíp právnej istoty (čl.1 ods. 1 ústavy) v spojení s ústavnou ochranou vlastníckeho práva podľa čl. 20 (v danom prípade nadobudnutého v zmysle bodu č. 5 jednotlivými zápsmi práv k dotknutým nehnuteľnostiam) v spojení s dôrazom kladeným zákonodarcom na hodnovernosť a záväznosť údajov katastra (v prejednávanej veci ide o vlastnícke právo) v zmysle § 70 ods. 1 zák. č. 162/1995 Z.z., si napriek hore uvedenému popretiu subsidiárneho pôsobenia účinkov Správneho poriadku pri zázname práv k nehnuteľnostiam nepochybne podľa Najvyššieho súdu vyžaduje vydať negatívne rozhodnutie, t.j. rozhodnutie správneho orgánu o tom, že sa preukázal opak záväznosti a hodnovernosti o vlastníckom práve.“

18. Preto Krajský súd v Trnave predčasne rozhodol o zastavení súdneho prieskumu.

Bude preto úlohou súdu v ďalšom konaní sa vysporiadať s námietkami žalobcu (žalobné dôvody) a na ich základe rozhodnúť o podanej žalobe.

19. Napriek uvedenému Najvyšší súd poukazuje na prevažujúci derivatívny titulus aquirendi pri nadobúdaní vlastníckeho práva, ktorý zdôrazňuje rozsah vlastníckeho práva, resp. jeho existenciu u právneho predchodcu.

20. S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti odvolací súd napadnuté uznesenie Krajského súdu v Trnave, podľa § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p. zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.

21. O náhrade trov konania rozhodne krajský súd v novom konaní v súlade s § 224 ods. 3 v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok (§ 246c ods. 1 O.s.p.).